

Dosarul nr. 2ra-97/22
2-21073281-01-2ra-25012022

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud. E. Pșenița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Ciobanu, A. Garbuz)

ÎNCHEIERE

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Larisa Morarița, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Larisa Morarița împotriva Liliei Mastacan cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 17 mai 2021, Larisa Morarița, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Liliei Mastacan, solicitând încasarea sumei de 40000 lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei și alte cheltuieli aferente examinării litigiului.

Ulterior, prin cererea de majorare a pretențiilor, înregistrată la 07 iunie 2021, Larisa Morarița, reprezentată de avocatul Cristina Lungu, a solicitat încasarea sumei de 1087, 22 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin acțiunile ilegale ale pârâtei, a sumei de 40000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilegale ale pârâtei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 de lei, precum și alte cheltuieli aferente examinării litigiului.

În motivarea acțiunii, inclusiv a cererii de majorare a pretențiilor, reclamanta a invocat că, la data de 17 noiembrie 2020, aproximativ ora 13:00, se afla în curtea gospodăriei fostului concubin, Gheorghe Mastacan, cu care a locuit împreună mai mult de 7 ani, unde venise să-și ia lucrurile personale. În acel moment a intrat fiica acestuia, Lilia Mastacan și a început să o lovească puternic, cauzându-i XXXXX.

Totodată, a menționat că, pentru cele comise Lilia Mastacan, la 24 noiembrie 2020, a fost trasă la răspundere contravențională în baza art. 78 alin. (1) Cod contravențional și sancționată cu amendă în mărime de 15 unități convenționale, 750 de lei. Faptele săvârșite de Lilia Mastacan și-au găsit confirmare pe deplin prin materialele Inspectoratului de Poliție Edineț, anexate la cauză.

Reclamanta a afirmat că, prin raportul de constatare a Centrului de Medicină Legală din 19 noiembrie 2020, în urma investigațiilor, vizualizarea actelor medicale,

precum și circumstanțele cunoscute, s-a constatat: pe XXXXX, fiind calificate ca vătămări corporale ușoare.

Dacă prin contravenție a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-și valorifice pretențiile civile în procedură civilă.

Reclamanta a susținut că, în rezultatul leziunilor primite, a urmat un tratament medical care a presupus cheltuieli suplimentare, având în vedere problemele de sănătatea ca urmare a loviturii primite. Alt venit în afară de pensia mică lunară nu are pentru reabilitarea sănătății. În acest sens, a pretins suma de 1087, 22 de lei cu titlu de prejudiciu material, ca fiind confirmată prin bonurile anexate la cerere.

De asemenea, a indicat că, prin suferințele psihice suportate pe parcursul deplasărilor către organele de urmărire penale, instituțiile medicale pentru restabilirea sănătății, i-a fost cauzat un prejudiciu moral estimat la suma de 40000 de lei. Lilia Mastacan, prin acțiunile sale, i-a provocat stări de frică/teamă pentru viața și sănătatea sa. La fel, a fost nevoită să apeleze la instituțiile medicale pentru reabilitarea sănătății, precum și la organele de resort, pentru apărarea drepturilor încălcate, situație ce i-a creat un disconfort emoțional, precum și stări de stres din cauza amintirilor neplăcute. Prin acțiunile ilegale ale pârâtei i-a fost cauzat un dezechilibru emoțional, social și alte atribute ce definesc statutul de moral.

Referitor la cheltuielile de judecată suportate pentru acordarea asistenței juridice, reclamanta a solicitat încasarea sumei de 5000 lei, achitată avocatului conform bonului de plată anexat. Cheltuielile efectuate au fost reale, necesare și raționale.

Prin hotărârea din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Larisa Morarița împotriva Liliei Mastacan cu privire la încasarea prejudiciului moral și material cauzat prin contravenție și a cheltuielilor de judecată; s-a încasat de la Larisa Morarița în beneficiul statului taxa de stat estimată la suma de 250 de lei.

Prin decizia din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți s-a admis cererea de apel depusă de Larisa Morarița, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu și s-a casat hotărârea din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, în latura respingerii pretențiilor cu privire la încasarea prejudiciului moral și s-a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a cerințelor înaintate; s-a încasat de la Lilia Mastacan în beneficiul Larisei Morarița suma de 1000 de lei cu titlu de prejudiciu moral; în rest, hotărârea a fost menținută.

În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, instanța de fond a respins pretenția înaintată de către Morarița Larisa în partea încasării prejudiciului material, aceasta solicitând să fie încasată suma de 1087,22 de lei.

Instanța de apel a indicat că, instanța de fond a dat aprecierea necesară argumentelor aduse în susținerea pretențiilor cu privire la încasarea prejudiciului material solicitat spre încasare, or, în acest sens nu s-a stabilit că suma solicitată cu titlu de prejudiciu material a fost achitată pentru procurarea medicamentelor și serviciilor medicale legate de aplicarea loviturii la mână.

La fel, a constatat că, în baza probelor prezentate, drept dovadă a prejudiciului material solicitat de către Morarița Larisa, instanța de fond corect a stabilit că, ultima în luna ianuarie 2021 a efectuat unele investigații medicale și a urmat un tratament neurologic.

Totodată, instanța a reținut că, urmare a conflictului între Morarița Larisa și

Mastacan Lilia din 17 sau 18 noiembrie 2020, potrivit Raportului de constatare nr. 202019P0787 din 19 noiembrie 2020, la Morarița Larisa, 73 ani, au fost depistate vătămări corporale sub forma de echimoze la mâna dreaptă, fără a fi depistate leziuni neurologice (f.d. 22).

În asemenea circumstanțe, instanța de fond corect a dat o apreciere relevantă cauzei, negăsind legătura cauzală între conflictul dintre Morarița Larisa și pârâta Mastacan Lilia, care a avut loc la data de 17 noiembrie 2020, cu tratamentul urmat de Morarița Larisa în luna ianuarie 2021 la medicul neurolog, or, în acest sens din raportul de constatare din 19 noiembrie 2020 s-a constatat că la Morarița Larisa au fost depistate echimoze la mâna dreaptă care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui corp contondent dur.

De asemenea, instanța de apel a conchis că, pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond și cea de apel, s-a constatat parțial temeinicia pretențiilor înaintate de reclamanta/apelanta Morarița Larisa privind încasarea prejudiciului moral în urma tragerii la răspundere contravențională a Liliei Mastacan, or, din procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința acesteia, s-a stabilit că Mastacan Lilia a fost recunoscută vinovată în comiterea contravenției prevăzute de art.78 alin. (1) Cod contravențional, fiind întocmit în acest sens procesul-verbal cu privire la contravenție, prin care contravenientei i-a fost aplicată sancțiunea contravențională. Mastacan Lilia nu a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție și a achitat amenda indicată.

Astfel, a considerat necesar de a casa parțial hotărârea instanței de fond în partea respingerii pretenției privind încasarea prejudiciului moral, or, ca urmare a celor stabilite în instanța de fond și cea de apel, a reținut ca fiind dovedită fapta ilegală săvârșită de către Mastacan Lilia în coraport cu reclamanta Morarița Larisa. Instanța de fond a considerat, că din probatoriul cauzei nu a fost stabilit concret ziua comiterii faptei prejudiciabile, 17 sau 18 noiembrie 2020.

Instanța de apel a menționat că, nu poate constitui temei de respingere a pretenției privind recuperarea prejudiciului moral, faptul indicării zilei diferite în actele de constatare a comiterii contravenției. Or, însăși comiterea acțiunilor ilicite de către Mastacan Lilia față de Morarița Larisa a fost dovedită și aceasta și-a recunoscut fapta și ea a fost trasă la răspundere contravențională în baza art.78 alin.(1) Cod contravențional.

Deci, prin prisma prevederilor legale, care reglementează răspunderea civilă delictuală (care la rândul său prevede răspunderea delicventului, atât pentru prejudiciul material cauzat, cât și cel moral) persoana păgubită, care invocă suportarea unui prejudiciu moral urmare a acțiunilor ilegale ale unei alte persoane, urmează a invoca care valori nepatrimoniale i-au fost afectate și care este legătura dintre suferințele psihice sau fizice și fapta ilegală a delicventului, cu prezentarea probelor corespunzătoare în acest sens.

Potrivit practicii Curții Europene, recunoașterea încălcării se consideră a constitui o satisfacție echitabilă în situația în care aceasta este suficientă pentru a aplana suferințele morale ale victimei. Doar în cazul în care se constată că, încălcarea este atât de gravă încât printr-o simplă recunoaștere situația morală a victimei nu se va revendica, acesteia i se oferă o reparație echitabilă în formă bănească.

Instanța de apel a ținut cont de principiul precum că, despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică să fie stabilite în

așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite de persoana vinovată și suma acordată.

Ca urmare, instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite apelul înaintat de Morarița Larisa, de a casa parțial hotărârea instanței de fond în partea ce ține de respingerea de către instanța de fond a prejudiciului moral, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cerințele în această parte se admit parțial, urmând a fi încasată suma prejudiciului moral în mărime de 1000 lei, considerând că, această sumă este echitabilă în raport cu suferințele suportate și acțiunile părâtei.

Ceea ce ține de încasarea de la Morarița Larisa în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată, compuse din taxa de stat în sumă de 250,00 lei, instanța de apel a considerat că, aceste cheltuieli corect au fost încasate de la acesta, or, Morarița Larisa a fost scutită de la plata taxei de stat la înaintarea acțiunii în judecată conform prevederilor art. 85 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă.

La 15 noiembrie 2021, prin intermediul poștei (f.d.135), Larisa Morarița, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel, judecarea recursului, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că, circumstanțele cauzei civile nu au fost constatate just de către instanța de apel, precum și s-a dat o apreciere incorectă a situației de fapt.

Totodată, a menționat că, în esență, motivul instanței care a stat la baza respingerii cererii de chemare în judecată ar fi faptul că, nu ar fi fost anexate niciun fel de probe care ar dovedi anumite suferințe psihice, frică, ca urmare a evenimentelor care au avut loc la data de 17 sau 18 noiembrie 2020. Or, instanța a trecut cu vederea toate probele anexate la cerere.

Recurenta a opinat că, în pofida circumstanțelor descoperite la etapa dezbaterilor judiciare până la finalizarea examinării cauzei în fond, în temeiul art. 119 alin. (3) Cod de procedură civilă, fiind audiat martorul Maxim Scripnic care a fost la fața locului și a văzut tratamentul umilitor și degradant la care a fost supusă, cerința a fost respinsă de prima instanță neîntemeiat, cu încălcarea drepturilor procedurale garantate de lege.

Declarațiile intimății precum că tratamentul urmat ar fi în rezultatul unui accident rutier produs câțiva ani anterior, nu corespunde realității. Din lipsa mijloacelor bănești s-a adresat la medic doar după sărbătorile de iarnă, dar nu din motivul indicat de intimată.

Recurenta a afirmat că, la aprecierea cuantumului compensației pentru prejudiciului moral trebuie să se ia, de asemenea, în considerare jurisprudența CtEDO. În ansamblu, valoarea compensației urmează a fi atribuită de către instanță astfel, încât aceasta să constituie o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul cauzat. Acest aspect rezultă din practica CtEDO la aplicarea Convenției Europene privind Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu miza pentru reclamant, comportamentul părților, bună/reaua-credință, durata neexecutării, etc. Se ia obligatoriu în considerare principiul general al echității și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de CtEDO în spețe similare. Sarcina probării

prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantei și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerare argumentele ambelor părți în proces, excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimă conform scrisorii de însoțire datată cu 25 ianuarie 2022 (f.d.138) și a fost recepționată la 31 ianuarie 2022, conform avizului de recepție (f.d.140).

Referință la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 21 octombrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 15 noiembrie 2021, prin intermediul poștei (f.d.135), ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Larisa Morarița, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Larisa Morarița, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității

constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Larisa Morarița, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Larisa Morarița, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, împotriva deciziei din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat